

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javnozhalva, do-
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uroditelstvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacija in oglaš sprejema upravitelstvo ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Odpri reklamacije
so proste pastnine.

„V edinosti je moč“.

Strokovne šole na Primorskem.

Govor posl. Spinišića v seji poslanske zbornice dne 11. julija 1895.

Kot glavni govornik ne morem drugače, nego da povem, da priporočam visoki vladi, da naj vzame v ozir vse one želje, koje so izrazili gospóda poslanci Březnowsky, dr. Kramář, grof Palfy in Ghon. Kar se tiče želja tovariša Březnowskega, se iste nanašajo na Češko in Moravsko, to je na tamošnje češko prebivalstvo.

Zahtevam, koje je izrazil g. Ghon, hotel bi dodati, da naj se na Koroškem jemlje v ozir tudi druga narodnost, namreč slovenska. (Dobro!)

V obče ni mogoče priporočati slavni vladi drugega, nego da naj enakomerno postopa proti vsem narodnostim. Jaz hočem izreči nekoje želje Primorske, posebno Istre, radi česar sem se oglašil za besedo.

Jaz mislim, da je prav umestno, ako se pravi, da pri snovanju navtiških šol se morajo jemati v ozir okolnosti trgovinske mornarice, samo kar se tiče jezika, bi opazil pri tem, da bi se ne jemal v ozir oni jezik, ki je bil važen na raznih morjih v srednjih vekih in nekoliko kasneje, ampak oni jeziki, ki so važni dandanes. Jaz mislim t., da se izrazim jasneje, da ne samo pedagogičski, ampak tudi praktični oziri zahtevajo, da je v Dalmaciji in v Istri predavati v hrvatskem jeziku. Na vsej vztočni obali morja adrijskega govore hrvatski; hrvatskega jezika morejo se ljudje posluževati na obalih egejskega, mormarskega in črnega morja, dočim ima naša trgovinska mornarica jako malo posla na zapadnih obalah morja adrijskega.

Prav hvaležen sem proračunskemu odboru, a na prvem mestu gospodu poročevalcu, ker je priporočal vladi, da osnuje pripravnic za navtiške šole s hrvatskim učnim jezikom, ali da je vsaj zagovarjal tako snovanje, zbok česar sem tako svoboden, da omenim nekoja mesta, kjer bi bilo primerno ustrojiti take pripravnice.

Najpred v Baški na otoku Krku. Tamošnji prebivalci se bavijo večinoma z malo pomorsko trgovino. Potem na jednom mestu zapadne obali Istre, v občini Volosko-Opatijski ali v Mošćenicih ali v Berseču, a tudi v Lovranu; toda vsakako tudi v tem poslednjem kraju hrvatsko šolo, ker večina prebivalstva pripada hrvatski narodnosti.

Primerno bi bilo, da se jedna taka pripravnica ustanovi tudi v puljskem okraju, in to v Medulinu, glede na to, da je mnogo Medulincev pomorščakov.

Kakor bi se moralo na obalih skrbeti za navtiške šole, tako bi se moralo skrbeti v notranjosti dežele za obrtne in poljedelske nadaljevalne šole. Obrtna nadaljevalna šola obstoji le v Kastvu, in ta napreduje izvrstno,

in tako bi napredovale tudi druge, kakor jedna obrtna in poljedelska nadaljevalna šola s hrvatskim učnim jezikom v Buzetu, okraja koperskega, v Medulinu okraja puljskega, ker so prebivalci Medulina večinoma delavci v arsenalu v Pulju; zato bi jim dobro došla taka šola, da bi s pomočjo iste mogli napredovati v arsenalu. Potem jedna taka šola se slovenskim učnim jezikom v Dolini ali Dekanah, okraja koperskega, in v Podgradu, okraja Voloskega. Tu dodajem, da bi v interesu teh šol in razvoja prebivalstva morali podpirati siromašne gojence na teh šolah. Se jedno zahtevo, kar se tiče Primorja. Za vse Primorce, ne izvemši niti Dalmacije, obstoji v tej polovici monarhije jedna sama državna obrtna šola, in sicer v Trstu z italijanskim učnim jezikom, za koje šolo izdava država vsako leto 72000 goldinarjev.

Kolikor mi je znano, obiskujejo to šolo tudi hrvatski gojenci iz Istre in Dalmacije, a tudi Slovenci, če tudi malo jednih in drugih. Mislim, da tudi če ne bi se posamični predmeti poučevali v jednom gori rečenih jezikov, ker je za to premalo dijakov, ali oni, kar jih je, slušati bi morali svoj jezik vsaj kot učni predmet.

Državna obrtna šola v Trstu sicer ni šola za jezik; no, ako se pa dijak izobražuje za kateri si bodi predmet, torej bi se moral izbrzati tudi v svojem lastnem jeziku; in ako — kakor že rečeno — država za to šolo troši 72000, bi tudi mogla pozvati kako učiteljsko moč bodisi se sredeje, bodi si s katere druge šole, ter jo renumerirati za to, da bode poučevala hrvatski in slovenski, da hrvatski in slovenski dijaki vsaj ne pozabijo, da jim roditelji doma govore hrvatski, oziroma slovenski. (Bravo!)

Druga zahteva bi bila, da bi se namreč, kadar se na tej državni šoli razpisujejo natečaji na učiteljska mesta, dajala prednost onim, sicer jednako sposobnim močem, ki znajo ali razumejo hrvatski ali slovenski, da bi mogli tu pa tam pomoči takim dijakom, ki ne razumejo zadostno italijanski.

Priporočam vse te stvari visoki vladi. (Živahno odobravanje.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 10. septembra 1895.

Naš cesar je došel včeraj v Stettin, kjer se bodo vršile velike vaje nemške vojske. Vsprejem je bil sijajen. Tjakaj je došel zajedno tudi kralj saksonski.

Navdušenje za cerkveno-politiške zakone na Ogerskem je čisto navadno — sleparstvo. To smo vedeli že od prvega začetka, da je vse tisto „navdušenje“ le umetno navajeno od onih krogov, ki imajo dobiček od tega, ako propade versko in nraštveno

„Nečem, blodna ženska! Glej, sami smo tu; ne vidi nas nihče. Tu mi je ojstra sablja, tu leži moje zlato, ki si mi ti umorila. Ako bi hotel, zarinol bi ti železo v kačje tvoje srce, in rešil bi svet živega smrtnega greha. Ta meč sem proslavil v slavo svoje zaročnice, ta meč sem vihtel za odrešenje krščanskega sveta, in prej bi si odsekale desno roko, in prej ga bi prelomil na dvoje, nego da ga oskranim grdobno tvoje krvi; jaz sem junak, nisem krvnik, kojemu je zvanje ugonobiti zavdajalko. Ne, drugačno maščevanje ti namernjem. Pojdi, nosi s seboj skozi ves vek blodno svojo strast, kakor večno, neozdravljivo rano, naj te žge peklenskim plamenom, naj te mori večnoj žejo in kadar ti lica uvenejo, in kadar se ti telo izsuši, naj se razgraja v tvojem srcu bes kakor ognjena gora. Ali, kadar v tih noči iščeš počitka v snu, naj vstopi pred te to nedolžno dete, blede in solznimi očmi, a te oči naj naperé na tvoje vrelo srce kakor leden nož. Ginevaj

čutstvovanje. Javna tajnost je, da so upravi ti krogi trošili ogromno denarja za one polične demonstracije v Budimpešti, s kojimi so hoteli dokazati, da „ljudstvo“ zahteva osobito jednakopravnost Židov in pa civilno poroko. In da je bil vse to res goli švindal, priča dejstvo, da se mnoge občine sedaj odločno branijo preskrbeti potrebno upravo za vodstvo civilnih matic kakor zahteva od njih vlada. V neki občini izjavil je župan, da ta občina noče ni civilne poroke ni državnega vodstva matic. Kmetje pa so bili tako razjarjeni proti vladi, da so v svoji jezi hoteli zažgati občinsko hišo; le teško so mogli orožniki prepričati to nakano.

Nova oboroževanja. Zopet stojimo pred novim oboroževanjem. Dunajski listi poročajo namreč o novih stroških za oboroževanje naše vojske, ki je dobila še nedavno temu Manlicherjeve puške. A ravno te puške so vzrok novemu oboroževanju, a ne morda zato, ker niso dobre ampak zato, ker so predobre. Nove Manlicherjeve puške nosijo baje na 6000 korakov; tako na dolgo in ne dalje nosijo tudi topovi Uchatiusa. Puške so torej nadkrilile topove. Treba se je torej pobrigati, kako bi se topovi poboljšali tako, da bi mogli delovati na večje daljave, nego pa zrna iz pušk; nositi bi torej morali na 7000 do 8000 korakov daljave, da nadkrilijo puške iz malega kalibra. Razmerje med topništvom in pehoto premenilo se je na škodo topništva, pa treba popraviti to razmerje. Novo oboroževanje topništva stalo bode, kakor javljajo omenjeni listi, mnogo stotin milijonov!

Sibirska železnica. Velika enerzija, s koje car Nikolaj II. v kratki dobi svojega vladanja izvaja vse reforme, ki se dostajajo ojačenja obrambene sile države, opravičuje nado, da se bode tudi sibirska železnica do-
zidavala odslej čim večjo hitrostjo. Car sam je predsednik odboru za zidanje te železnice, ki je toli znamenita za svetovno položeno Rusije; na svojem potovanju po Sibiriji uveril se je car sam na licu mesta o nujnosti tamošnjih prometnih vprašanj; on ima v iztočno-azijskih vodah že sedaj mornarico 32 vojnih ladij, ki se opirajo na Vladivostok in za koje je neizmerna važnost železniška zveza tega pristanišča z Rusijo. Ako vse te okolnosti v toliko povpešijo leta 1891. zapričeto gradnjo te železnice, da se rok do-
vršenja, ki je bil s prva določen na leto 1907. in je bil pred dvema leti znižan na leto 1901., zopet nekoliko zniža, potem se smemo nadejati, da se dovrši ta železnica do konca tega stoletja.

Te dni odšla je iz Varšave v Sibirijo prva partija kovačev, najetih za sibirsko železnico. Ti ostanejo v Sibiriji do zvršetka gradnje in dobivali bodo po 6 rubljev na

in živi, živi in ginevaj! Prokleta bila do groba in preko groba!

„Joj!“ zaječala je Klara, klečeča klonjene glave pred mrtvim truplom.

„Pojdi, grešna žena, pusti me, da zadnji-krat molim Boga kraj svoje Dore“, in po lahko je poljubil mladenič mrtvo devico.

Kakor besna skočila je banica in odle-
tela tajnim hodnikom.

Naslednjega dne obiskal je kapetan grob svoje miljenice. Za čudo je opazil, da na grobu sedi žena. pristopil je bliže. Magda je bila, držeča sveto podobno.

„Magda!“ pozval je kapitan, toda starka nič.

„Magda!“ ponovil je Pavel in položil ji roko na rame. — Bila je mrtva. Kot poslednji spomin življenja treptala je solza na licu dobre starke. Bila je v molitvi zaspala na grobu svojega kumčeta.

(Dalje prih.)

dan. Te dni odide v Sibirijo ruski minister za komunikacije, knez Hilkov, da pregleda dovršeno progo sibirske železnice. Car je dal ministru nalog, naj povspeši gradnjo te železnice tako, da bode v štirih ali petih letih dogotovljena tje do kitajske meje. Kakor se vidi, Rusija noče, da vdrugič doživi tako iznenadenje, kakoršno je doživela z japonsko-kitajsko vojno.

Ves svet mora le želeti, da Rusija do-
vrši prej ko prej to velikansko tehniško delo, kajti tudi nasprotniki Rusije brez izjeme pripoznavajo, da bode sibirska železnica velikanskega pomena za vso Evropo ne le v gospodarskem, ampak tudi v kulturnem pogledu. Ali ni to ironija: isto Rusijo, koje sicer razupivajo kot barbarsko, so prisiljeni pripoznavati — ker jih neoporečna dejstva silijo v to — kot pravo, resnično širiteljico kulture. Zasluga Rusije bode, da se spojita dva dela sveta in da se najbrže v veliko premené tudi v Evropi gospodarski in trgo-
vinski odnošaji.

Različne vesti.

Osebnost. Ces. namestnik vitez Ri-
naldini vrnil se je predsinočnem po konča-
nem dopustu preko Gorice v Trst.

Discipline treba. Ker nekateri ljudje mi-
slijo, da volitve se najlepše vrše — brez
discipline, pa hujskajo narod proti vo-
diteljem. Obžalujemo zares, da ravno „Pri-
morski list“ ne more odnehati od takega
nerodoljubnega početja, ko bi bila ravno tem
gospodom posebna dolžnost dajati lepe
vzglede v teh kritičnih časih. Tem gospodom
bódi nastopni odgovor:

Cerkev ima uzorno organizacijo s svojim
najvišjim načelnikom a kaj bi bila brez
vsega tega? Vsaka država ima svojo vlado
z najvišjim gospodarjem na čelu; brez tega
ni države. Vsaka občina ima na čelu župana
in starešinstvo, vsako društvo odbor in pred-
sednika. Brez takega reda ni mogoč nikak
napredek, ni mogoče storiti sploh ničesar za
človeštvo. — Prav jednako je po vsem svetu
pri političnih strankah. Gorje, kjer tega ni!
Tam gre vse narobe, ljudje se ne sporazu-
mejo za nobeno koristno napravo, za noben
korak v obči ljudski blagor. Kjer je pa
dobro osrednje vodstvo, posreduje isto med
posamičnimi deli in skuša doseči edinstvo vseh
ali vsaj večine, — v dvomljivih rečeh pa
odločuje. Ali so pa to ukazi, kar dela tako
vodstvo? Ali kaj bomo razkladali to ljudem,
ki sami dobro vedó, da govoré krivico, edino
zato, da hujskajo in nemir sejejo po deželi!
To so uprav anarhiška načela, ali le pazite
se, ker so nevarna Vam — nam pa ne!

Vodovodna vojska. Med nabrežinsko
vodovodno družbo in glasilom mestnega ma-
gistrata pričela je časnikarska polemika za-
radi primanjlovanja vode. Mestni magistrat,
odnosno njegovo glasiló „Il Piccolo“, seveda
zvrča vso krivnjo na vodovodno družbo, in
pretirava v tem dejstva, vodovodna družba
pa odklanja odgovornost, izgovarja se na
magistrat. Naše, nikakor ne merodajno me-
nenje v tej stvari je to, da je kriv z jedne
strani magistrat, ki še ni „izštudiral“ od
kodi naj vzame vodo, dasi imajo članovi „ko-
misije za preskrbovanje vode“ (o ironija!)
dovolj mastne plače in vode le še ni, od
druge strani pa je nekoliko kriva tudi vo-
dovodna družba, ker ne preskrbi svojih
shramb za take slučaje z zadostno množino
vode. Dejstvo je, da niti v mestni bolnišnici
nimajo dovoljno vode, kar je menda dovolj
značilno. Pri tej „vodovodni“, časnikarski
vojski* pa se je potegnil za vodovodno
družbo nemški, poluslužbeni list tržaški.
Tetka „Triesterica“ namreč zagovarja vodo-
vodno družbo, kakor da bi bila za to družbo
najeta in plačana odvetnica-braniteljica. Za-

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

„Da!“ rekla je; „res je Pavel! Jaz sem dala zastrupiti Doro strupom, kateremu ni leka. Ali veš zakaj? Ker sem zblaznela, pobesnila za teboj. Ako se greši namenom, jaz nisem grešnica. Ni mi storila pamet tega greha, moje srce je grešilo. Da se mi ni posrečilo uničiti to dekle, da bi jo bil ti objel kot svojo ženo, jaz bi si sama zavdala, ker dokler sem živa, ne bi trpela, da te druga ljubi in zastupila bi vsako, katera te ljubi, če tudi je ti ne bi ljubil. — Ljubim te, Pavel, kakor Boga, kateremu sem se grešna izne-
verila; ali da morem deliti s teboj jeden dan, jedno uro, jedno minuto ljubezni, izpila bi čašo strupa do dna. Ako me sovražiš, ako me preziraš, Pavel, maščuj se!“

kaj se tetka poteguje za vodovodno družbo, to menda sama najbolje zna. Le škoda, da pri vsem tem ravnu in kavu vendar ne prihrumi toli zaželjena voda v Trst, da si imamo tu dovolj „Mojzesov“, ki bi nas utegnili rešiti žeje.

Najboljša učiteljica otroku je — lastna mati. A česar se mora otrok naučiti od matere in česar ga nikdo drugi tako naučiti ne more nego ona, to je pobožna molitev. Prvi pouk božji in prvo vspodbujanje k pobožnosti dobi naj otrok od svoje lastne ljube matere. Le to, kar posadi materina ljubezen v otroško srce, se utisne v globino istega in le to, kar se je utisnilo v globino srca, donaja bogatega in cvetočega sadu. Da bi le vsaka mati prav razumevala in spoľnjevala ta plemeniti poklic!

Nekaj v zabavo. Na shod volilcev v Nabrežini došla je minole nedelje med drugimi tudi nastopna brzojavka:

„Med gosti eden sicer bogata vsi Gabrščekove Muhe Kraševci ne udajte se!

Volilci goriške oklice.

Res dobrodušni so ti volilci, ki na svoje lastne stroške skrbijo za zabavo drugim!

Za spomenik pok. Drag. Martelanca je daroval gosp. I. S. Fojačev 3 lire.

Vrnitev z vojaških vaj. Drugi bataljon 97. pešpolka in prvi bataljon 5. domobranskega polka vrneta se v četrtek dné 12. t. m. ob 4. uri 42 min. z vlakom južne železnice v Trst. Dne 13. t. m. ob 9. uri dop. pa se vrne 87. pešpolk.

Izlet v Solkan in na sv. Goro za prihodnjo nedeljo je torej dovoljen tako „Del. podp. društva“ kolikor „Sokolu“. Kakor že omenjeno, bode odhod s posebnim vlakom ob 6. zjutraj, odhod iz Gorice pa je določen na 10. uro zvečer. Na sv. Gori bode ob 10. uri predpoludne slovesna sv. maša s primerno propovedjo. Ob 1. uri popoldne bo v Solkanu skupen obed, pozneje pa velika veselica s petjem, deklaracijo in telovadbo tržaškega, goriškega in prvaškega „Sokola“. Prižigali se bodo tudi umeteljni ognji. Zanimanje je po Goriškem splošno za to narodno slavnost, ki naj postane sijajna manifestacija pobratimstva med tržaškimi in goriškimi Slovenci. O „Del. podp. društva“ čujemo itak, da je pričakovati obile udeležbe tega društva, a tudi „Sokolom“ in drugim slovenskim rodoljubom je dolžnost udeležiti se sestanka v Solkanu, tembolj, ker je vozna cena tako nizka, da ne more biti nižja: le 1 gid 30 nč. tja in nazaj.

C. kr. državni gimnazij v Trstu. Šolsko leto 1895/96 na tem zavodu prične s dnem 16. t. m. Vpisovanja učencev vršila se bodo dne 16. in 17. t. m. v šolskem poslopju, na Lipskem trgu v I. nadstropju.

Vri general. Iz Opatije javljajo: Dne 7. t. m. igralo se je par dečkov v Opatiji ob morskem obrežju s tem, da so spuščali male ladije v vodo. Jednemu dečku odnesel je valček igračo in ko jo je otrok hotel pograbiti, padel je v vodo. Na dotičnem kraju je morje tik obrežja že prilično globoko; deček se je takoj potopil. Na kričanje otrok prihitelo je več gospodov, med njimi vpokojeni general Ulmansky. Le-ta je urno slekel svojo suknjo in rešil otroka, ki se je boril s smrtjo. V svoje neizmerno presenečenje videl je sedaj general, da je rešil — svojega lastnega sina. Hoteči rešenega otroka nesti domov, opazil je general, da se mu je potopila njegova suknja, katero je bil v naglici vrgel v vodo, namesto na obrežje, ko je bil skočil za otrokom. Ker je bila v suknji listnica in v listnici izdatna svota denarja, skočil je general v drugič v vodo in res je našel tudi dragoceno svojo suknjo.

Iz Ljubljane nam pišejo dne 9. septembra: Danes odpelje se do 100 Slovencev s polnočnim vlakom na narodopisno razstavo v Prago, dočim jih je že nekaj odšlo prred tednom dné. Med drugimi odidejo danes: ravnatelj in dež. poslanec g. Ivan Hribar, kontrolor mestne hranilnice g. Ant. Trstevnjak, odvetnik dr. Danilo Majaron i. dr. Uredništvo „Slov. Naroda“ odposlalo je tja svojega poročevalca; mestno učiteljstvo ljubljansko ima 3 zastopnike med obiskovalci in zastopani bodo mnogi drugi stanovi iz mesta in z dežele. In tako dobimo o tej razstavi kolikor moč natančen opis. Mi ostali pa se v duhu pridružujemo pozdravu in

navdušenosti za česko-slovensko razstavo in vzajemnost, in želimo srečno pot svojim in srečo českim pobratimom!

Prečistave v deželni gledališni prično s 1. okt., prihodnje dni objavi intendant repertoar slovenskim predstavam. — Prihodnje šolsko leto prične tu na ljudskih in srednjih šolah ter učiteljskih dne 18. sept. s sv. mašo, na mestni dvorazrednici na Barji pa nekaj pozneje. — Pomanjkanje stanovanj in draginja sta v Ljubljani postala kaj občutna. Hišni posestniki ter trgovci in obrtniki pa so dobili prav malo podpore. Promet in trgovina pešata, zima je pred durmi, kaj bode? Z regulacijskim načrtom smo tam kot pred štirimi meseci, radoveden mora biti človek na ta počasni razvitek! Videant consules!

XXX. občni zbor „Slovenske matice“ bode v četrtek dne 26. septembra ob 1/5. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razprav: 1.) Predsednikov govor. 2.) Letno poročilo tajnikovo o odborovem delovanju v dobi od 1. maja 1894. do 31. avgusta 1895. leta. 3.) Računi o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. prosinca do 31. grudnia 1894. leta. 4.) Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9 a) dr. pravil. 5.) Proračun za l. 1895. 6.) Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. 7.) Posamezni drugi predlogi in nasveti.

Predsednik: Fr. Levec Blagajnik: Dr. Josip Staré
Razstava živine. Tržaška laška kmetijska družba otvorila je danes na Opatinah razstavo govedi. Poljedelsko ministerstvo dovolilo je tej družbi 500 gid. za nagrade.

Nova industrija v Trstu. Henrik Panfili in drugovi namerjajo zgraditi na zemljišču zemljeknj. št. 1422 pri Sv. Mar. Magd. Spodnji (na zemljišču bivših solin) tovarno za izdelke iz zemeljske smole (asfalta). Slučajne ugovore je uložiti ali pismeno do 24. t. m. pri zapisniku mestnega magistrata, ali pa podnesti jih dne 25. t. m. ustmeno komisiji, ki pride ob 11. dop. na lice mesta.

Kužne bolezni v Trstu V tednu od 31. avgusta do 7. t. m. bilo je v tržaški občini prijavljenih 26 slučajev dávice (prejšnji teden bilo je 43 slučajev); ta bolezen torej pojema. Nadalje je bilo prijavljenih: 1 slučaj osepnic, 5 sl. škrlatice in 1 sl. legárja. Umrla sta 2 otroka za škrlatice in le eden za dávice.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 25. do 31. min. m. rodilo se je v tržaški občini 78 otrok (43 moških in 35 ženskih); razven teh bila sta 2 mrtvorojena. Umrla je 74 oseb (43 moških in 31 ženskih); z ozirom na povprečno število prebivalstva pride 23.92 mrtlicev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 2 slučaj škrlatice, 6 slučajev dávice, 2 sl. ošpic, 2 sluč. vnetja sôpnih organov, 2 sl. kâpi, 2 sl. smrti po naključju itd.

Napad v poštnem uradu. Z Reke javljajo: Dne 3. t. m. ob 5 1/2 uri pop. prišel je v poštni urad podobčine Plaze prilično dobro opravljen človek. Pristopil je k manipulantinji Ani Rojc, ki je baš prečevala svoto denarja (1000 gid.) Nepoznani človek je pripovedal uradnici dolgo dogodbo svojega trpljenja, zaključivši svojo pripoved s prošnjo za službo, ali za podporo. Uradnica pozvala je poštarico gospo pl. Györfly, katera je prosilcu pokazala vrata. Mož pa je prijel poštarico za roko in ponovil osornimi besedami svoje zahtevanje. Gospa Györfly je pobegnila v bližnjo sobo, mož pa je vporabil to priliko, in hotel vzeti denar, ki je ležal na mizi pred uradnico. Le-ta je jela kričati in nato se je vrnila poštarica z neko drugo osebo, na kar je napadalec pobegnil. Poštarica je o tem dogodku takoj obvestila stražarje v Mlaci, ki so pihiteli za begunom. Prijeli so ga na kolodvoru. Napadalec je 37-letni trgovski pomočnik Julij Schaffer iz Moravske. Isti taji, da je hotel vzeti denar, ampak da je le prosil podpore.

Premetena tatvina. Mednarodni tatovi po velikih mestih si izmišľujejo vsakojakih premetenosti, ko „gredó na delo“. Te dni si je tatinska dvojica v Parizu izmišľila popolnoma novo spletko, ki ji je res gladko pošla „za roko“. Elegantno opravljena gospod in gospa prišla sta si ogledati v Parizu stanovanje, katero je bilo sicer dati v najem, toda ni še bilo izpraznjeno. Vporabila sta za ogledanje baš dóbo, o kateri sta baje znala, da stanovnika, bogatega trgovca, ni doma. Vrtar je odklenil stanovanje in tuja sta vstopila. H krati je gospa omedlela in padla na naslonjač. „Vode! Vode! in octa!“ zaklical je tuji

gospod. Vrtar je tekel v svoje stanovanje, in kmalu se je vrnil z vodo in octom. Gospa pa se je bila med tem že zavedla. Prosila je vrtarja oprostjenja na motenju in parček je odšel, obljubivši, da se vrne naslednjega dne. Vrtar je stanovanje zopet zaklenil. Ko se je zvečer vrnil trgovec domov, opazil je, da je nekdo ulomil v njegovo pisalno mizo in mu ukradel vrednostnih predmetov za 3000 frankov. Sedaj so razumeli vsi, da je bila „omedlelica“ tuje gospe le pretveza, da je moral vrtar iz sobe ter da je tuji „gospod“ vporabil to priliko in urno izvršil namerovano tatvino. Seveda niti „gospoda“ niti „gospe“ ni bilo več nazaj.

Število ladij. Po najnovejših poizvedbah zavoda „Veritas“ je na zemlji 12,333 parnikov, z vsebino 9,242,282 tonelat ter 31,158 jadranc z vsebino 10,110,233 tonelat. Leta 1882-83. bilo je le 7,391 parnikov (8,401,932 ton.) nasprotno pa jadranc 48,487 (13,939,970 ton.) — 10,252 parnikov ima nad 100 tonelat vsebine. Od teh ima Angleška 5588, Nemčija 765, Francija 482, Norveška 478, Severna Amerika 421, Švedska 337, Španjka 325, Rusija 322, Danska 217, Italija 213, Nizozemska 196, Japonska 143, Avstrija 116, Brazilija 108, Grška 101, Belgija 61, Turčija 53, Argentinja 53, Portugalska 40, Kitajska 37 in Kili 34. — Jadranc nad 50 tonelat je 30,400; od teh ima Angleška 9506, Sev. Amerika 3428, Norveška 3357, Rusija 2166, Italija 1943, Francija 1524, Nemčija 1444, Grška 1370, Švedska 1359, Španjka 1085, Danska 864, Turška 611, Brazilija 276, Avstrija 269, Portugalska 208, Kili 145, Argentinja 113, Japonska 100, Belgija 10 in Kitajska 3.

Anarhisti pred tržaškim sodiščem. Včeraj stali so pred tukajšnjim deželnim sodiščem: 29letni brezverski črkostavec Josip Gioseffi iz Rovereta, 24 l. zidar T. Altemani, 24 l. čevljar I. Barbieri, 25letna Celesta Barbieri (soproga prej omenjenega čevljarja), 19letni mizar Humbert Censi, 20letni mehanik Karol Dalboni, vsi iz Mantove, ter 27letni mehanik Viktor Leban iz Trsta. Obtoženci bili so v Trstu člani neke družbe, ki se je shajala v starem mestu pri iznajmevalcu postelj, pri katerem sta stanovala zakonska Barbieri. Pri teh shodih so zborovali dajali duška svojim političnim čustvom s petjem Garibaldijeve pesmi in Caserijeve „himne“ (?). Nekega dné bila je ta družba v Miljah, kjer se je šopirila s svojim anarhiškim mišljenjem in vsled tega so jo zaprli. V „zborovalni sobi“ te anarhiške družbe bilo je več, namenoma popačenih podob raznih evropskih vladarjev. Sodišče spoznalo je vse obtožence krivimi prestopka po § 305 kaz. z. (ščuvanje k prepovedanim dejanjem) in obsodilo: Altemanija in Censija vsakega na 5 mesecev, Gloseffija, I. Barbierija in Dalbonija vsakega na 4 mesece, Barbierijevo ženo in pa Lebana vsakega na 2 meseca strogega zapora. Obsojenci so prisojeno jim kazni takoj nastopili.

Policijsko. 29letnega dninarja Martina Samberca iz Labinja in 30letnega njegovega tovariša Josipa Gomižlja iz Sežane zasačili so stražarji v ulici Pozzo del Mare po noči v tem trenutku, ko sta preiskovala žep nekomu možu, ki je spal na tlaku. Odpeljali so ju v zapor. — 26letni težak Ivan Moretin iz Vidma na Laškem razgrajal je minolo noč v ulici Belpoggio. Dva stražarja sta ga hotela pomiriti, toda Moretin se je zakadil vanja in ju nekoliko izpraskal. Seveda sta ga stražarja ukrotila in ga spravila pod ključ. — V izsušenem vodjaku na Klunovi kampaniji št. 58 pri sv. Alojziju našli so včeraj šest prtičev in dva namizna prta. Bržkone je to perilo tam „shranil“ nepoznani tat.

Najnovejše vesti.

Stettin 10. Oba cesarja in visoka gosposda bili so danes zjutraj pri vojaških vajah poleg Kolbicovega.

Torin 9. Kongres laških katolikov odprl je danes nadškof Torinski v cerkvi sv. Ivana evangelista primernim nagovorom. Kongresa udeležilo se je 20 nadškofov in škofov ter 40 škofjskih odposlancev.

Romilly 10. Francoski delavski shod vsprejel je resolucijo, s katero izjavlja, da je potrebno ohraniti mir. Naložil je francoskim poslancem, da predložijo v parlamentu, naj se po posebnem mednarodnem dogovoru zniža dóba aktivnega službovanja v vojski po vseh evropskih državah.

Trgovinske brzajavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.79—6.81
Fienica za jesen 1896 6.25 do 6.30. Oves za jesen 5.62—5.64 1/3 za jesen — — — — — Koruza za sept.-oktober 5.30 5.35 maj-juni 1896 4.54—4.58.
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.20—6.30 od 79 kil. f. 6.30—6.40. od 80 kil. f. 6.35—6.45 od 79 kil. f. 6.30 6.40. od 82 kil. f. 6.50—6.60.
Telmen 6.70—7 — — — — — prso 6 — — — — — ržnava 5.40-5.50
Pšenica: Ponudbe dobre. Prodaja 40000 met. st., 2 1/2—3 cenije Rž 5 nč. cenije. Vreme: lepo.
Praga. Neratnirani sladkor za avgust f. 12.40 nova letina 12.85. brez porte.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev procen f. 28.50. Con. cenov 29.25 — — — — — Cetrorni 30 — — — — — V glavah (sodih) 30.25 — — — — —
Hatra. Kava Santos good avrag za september 91.75 za januar 88.50. mlačno.
Hamburg. Santos good avrag za september 74.25 december 72.50 mare 74.25 mirno.

Dunajska borza 10. septembra 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101 —	100.95
„ „ „ v srebru	101.35	101.50
Avstrijska renta v zlatu	122.15	122.50
„ „ „ v kronah	101.40	101.55
Kreditno akcijsko	405.50	406.80
London 10 Let.	120.70	120.75
Napoleoni	9.58 1/2	9.58 1/2
10 mark	11.80	11.81
200 Italj. lir	45.65	45.65

„GLASBENA MATICA“ V LJUBLJANI.
NAZNANILO
o XIV. šolskem letu 1895/96.
Vpisovanje se bode vršilo dne 16., 17., 18. in 19. septembra dopoludne od 10. do 12. ure dopoludne in popoldne od 4. do 6. v prostorih društvene šole na Bregu, hšt. 20. II. nadstropje (Cojzova hiša).
Poučevanje se prične v petek, dne 20. septembra.
Učni predmeti:
Splošna glasbena teorija, } pouk je
sborov petje (dekliški, } brezplačen.
deški in dijaški moški }
zbor).
Harmonija, } učnine se plača za pouk
kontrapunkt, } v dveh tedenskih urah
slopesnje, } o.l. predmeta 1 gl. 50 kr.
glasovir, } na mesec.
gail.
Vpisnine je plačati za vsakega gojenca 1 gid. Stariši gojencev morajo biti društveniki „Glasbene Matice“; če niso že društveniki, plačajo pri vpisu gojencev 2 gid. letne društvenine ODBOR.

Jakob Hafner
izdelovatelj civilnih in vojaških oblek
prevzirlja kakoršne-koli naročbe za uniforme po jako umestnih cenah.
Via Caserma št. 12.

Nova, velika zaloga olja, octa in mila
Sticotti
Via Stadion šte. 19.

Sloveči prašek za zobe
prof. dr. Haiderja je najboljšie sredstvo za čuvanje zob pred gnjilobo ter jih čisti, ne da bi oškodoval steklenino.
V škatlicah po 30 in 50 nč. izključno v prenovani lokarni
PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

RAZSTAVA POHIŠTVA z Dunaja in iz Trsta
dobro poznane tvrdke
Angelo Delpin
v ulici del Torrente hšt. 23, I. nadstropje. (vstrie gledališča Amonia).
Priporočila velikansko svojo zalogo pohištva in tapetarskih stvari.
Pohištvo za spalno sobo, popolno, od f. 146 do 350
„ „ „ jedilne sobe „ „ „ f. 140 „ 350
Pohištvo za uradnike in delavce po znižanih cenah.
Zares izborna pohištvo po ni kih cenah.

Srečke za zidanje cerkve ob jubileju cesarjevem po 1 gid. žrebanje že pojutršnjem
Glavni dobiček:
30.000 goldinarjev
vreden
Srečke priporočajo: Gius. Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Comp.